

Ordonanța de plată în dreptul Uniunii Europene și în dreptul național

**Analiza reglementărilor relevante din O.U.G.
nr. 119/2007 și noul Cod de procedură civilă
în contextul dispozițiilor Directivei 2000/35/CE și ale
Directivei 2011/7/UE**

Secțiunea 1. Ordonanța de plată ca rezultat al transpunerii în legislația națională a Directivei 2000/35/CE privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale^[1]

1.1. Sediul materiei

Directiva 2000/35/CE a apărut în contextul în care s-a constatat că diferențele dintre reglementările Statelor membre privind efectuarea plăților în cazul tranzacțiilor comerciale influențează semnificativ și în mod negativ concurența și tranzacțiile transfrontaliere, constituind, totodată, o amenințare serioasă pentru succesul pieței interne.

Directiva propune ca metodă de combatere a întârzierilor la plată impunerea unor consecințe negative importante pentru debitorul rău platnic, coroborat cu o procedură rapidă și eficientă de recuperare a datoriei. Pentru aceasta, Directiva nu a impus Statelor membre modificarea prevederilor legale interne existente sau introducerea unei proceduri speciale, ci a trasat doar direcțiile de urmat și rezultatul scontat.

Legiuitorul român a ales să introducă o procedură specială – prin O.U.G. nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale^[2], aprobată cu modificări prin Legea nr. 118/2008, modificată ulterior prin O.U.G. nr. 76/2010 și, după intrarea în vigoare a noului Cod

---

^[1] JO L 200, 08.08.2000, p. 35-38.

^[2] Conform titlaturii actuale, O.U.G. nr. 119/2007 privește măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte între profesioniști.

civil^[1], prin O.U.G. nr. 79/2011 – pe scurt, **procedura ordonanței de plată**.

La momentul adoptării O.U.G. nr. 119/2007, dreptul pozitiv intern prevedea procedura somației de plată (O.G. nr. 5/2001).

În lipsa unor precizări exprese ale legiuitorului, cele două proceduri funcționează în paralel. Aplicând normele de tehnică legislativă^[2] și principiul *lex posteriori derogat priori*, concluzia logică ar fi că în domeniul impus de directiva europeană, procedura ordonanței de plată a abrogat implicit procedura somației de plată. Așa cum se va vedea în partea a doua a cărții, practica judecătorească este împărțită sub acest aspect.

1.2. Domeniul de aplicare a procedurii ordonanței de plată

Deși directiva, ca normă europeană, nu are aplicabilitate directă, referirea la aceasta în mod direct – și nu la transpunerea efectuată de legiuitorul român – ca și la hotărârile pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în interpretarea directivei, este necesară față de principiul efectului util ce domină dreptul Uniunii Europene. Acest principiu obligă autoritățile statelor membre, inclusiv instanțele, să interpreteze normele interne conform dreptului Uniunii și să ia toate măsurile necesare pentru a asigura punerea în practică a dreptului Uniunii.

Cu titlu general, paragraful 13 din Preambulul Directivei stabilește că domeniul de aplicare a directivei ar trebui limitat la *plăți efectuate ca remunerație pentru tranzacții comerciale* și nu reglementează tranzacțiile cu consumatorii, dobânda pentru alte plăți, cum ar fi cele efectuate în conformitate cu legislația privind securile și cambiile, plăți reprezentând compensații pentru daune, inclusiv plăți ale companiilor de asigurare. În legătură cu acest domeniu, directiva vizează și profesiile liberale. De asemenea, paragraful 22 arată că directiva trebuie să reglementeze toate tranzacțiile comerciale, indiferent dacă sunt realizate între întreprinderi private și publice sau între întreprinderi și autorități publice.

Prin urmare, art. 1 al Directivei (interpretat conform definițiilor din art. 2 al acesteia), corespunzător art. 2 din O.U.G. nr. 119/2007,

---

^[1] Legea nr. 287/2009, republicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011.

^[2] Articolul 16 din Legea nr. 24/2000 (republicată în M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010), privind evitarea paralelismelor.

stabilește că procedura ordonanței de plată se aplică *creanțelor certe, lichide și exigibile ce reprezintă obligații de plată a unor sume de bani care rezultă din contracte comerciale, adică din contracte încheiate între comercianți ori între aceștia și o autoritate contractantă, având ca obiect furnizarea unor bunuri sau prestarea unor servicii contra unui preț constând într-o sumă de bani*. Sunt excluse creanțele înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvență și contractele încheiate între comercianți și consumatori.

În dreptul intern, odată cu intrarea în vigoare a noului Cod civil, noțiunea de „comerciant” a fost înlocuită cu cea de „profesionist”. Această modificare a fost introdusă expres în cuprinsul O.U.G. nr. 119/2007 prin art. II pct. 4 din O.U.G. nr. 79/2011^[1], contractele comerciale devenind *contracte între profesioniști*, iar comercianții devenind *profesioniști*.

În accepțiunea art. 3 NCC, sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere, respectiv cei care exercită sistematic o activitate organizată ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ. Articolul 8 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a noului Cod civil^[2] completează: noțiunea „profesionist” include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a noului Cod civil.

Așadar, noțiunea de „profesionist” nu echivalează cu noțiunea de „comerciant” folosită anterior în cadrul procedurii ordonanței de plată, având o sferă mai largă, care îl include și pe comerciant.

În același sens, art. 6 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 dispune expres că în cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil^[3], referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului.

Din coroborarea textelor se înțelege că o persoană este „profesionist comerciant”^[4] atunci când exercită sistematic o activitate organizată ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri

---

[1] M. Of. nr. 696 din 30 septembrie 2011.

[2] M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011.

[3] Printre care și O.U.G. nr. 119/2007.

[4] Respectiv profesionist care desfășoară activitate cu scop lucrativ (potrivit art. 1 din Legea nr. 31/1990).

sau în prestarea de servicii și se supune condițiilor de înregistrare în Registrul comerțului.

Însă, prin înlocuirea expresă a termenului de „comerciant” din O.U.G. nr. 119/2007 cu noțiunea, mai largă, de „profesionist”, rezultă în mod automat o *extindere a domeniului de aplicare a procedurii ordonanței și raporturilor contractuale la care participă „profesioniștii necomerțianți”*^[1].

Această extindere nu excede domeniului de aplicare intenționat de Directivă. Din Preambulul acesteia (paragrafele 7, 14) ca și din definițiile date pentru a explica domeniul său de aplicare (art. 1-2), rezultă că au fost vizate tranzacțiile între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice, întreprinderea fiind orice organizație care desfășoară o activitate economică și profesională independentă, chiar dacă este realizată de o singură persoană. În mod expres au fost incluse și profesiunile liberale (cu atenționarea expresă că această includere nu înseamnă că statele membre trebuie să le trateze ca întreprinderi sau comercianți în scopuri care nu intră în domeniul de aplicare a directivei).

Prin urmare, în prezent, procedura ordonanței de plată își găsește aplicarea *ori de câte ori un profesionist este angajat contractual într-un raport juridic ce presupune furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra unui preț constând într-o sumă de bani, iar cealaltă parte contractantă este fie un profesionist, fie o autoritate contractantă, fără a putea fi un consumator*^[2].

1.3. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în ce privește domeniul de aplicare a Directivei 2000/35/CE

Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat cu privire la interpretarea art. 1, art. 2 pct. 1 și art. 3 din Directivă, în două cauze: C-235/03, *QDQ Media SA/Alejandro Omedas Lecha*^[3] și C-172/08, *Pontina Ambiente Srl/Regione Lazio*^[4].

---

[1] Respectiv profesionist care nu desfășoară activitate cu scop lucrativ.

[2] Desigur, creanța urmărită nu trebuie să fie înscrisă la masa credală în cadrul procedurii de insolvență [art. 2 alin. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 119/2007].

[3] <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003CJ0235:RO:NOT>

[4] <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62008CJ0172:RO:HTML>

Prima cauză își are originea în cererea adresată instanței de trimitere de societatea QDQ Media SA (în continuare QDQ Media), prin care aceasta a solicitat emiterea unei ordonanțe de plată împotriva lui Alejandro Omedas Lecha. Potrivit societății reclamante, debitorul Omedas Lecha nu și-ar fi onorat obligațiile de plată a serviciilor de publicitate prestate în legătură cu activitatea sa profesională. Obiectul cererii includea și cheltuielile pe care QDQ Media le-ar fi efectuat cu avocatul acesteia. Potrivit dreptului național spaniol, obligarea la plata acestor din urmă cheltuieli presupune o procedură contradictorie, or, cererea de emitere a ordonanței de plată nu face parte din aceste proceduri. De aici, întrebarea preliminară: permite Directiva 2000/35/CE recuperarea cheltuielilor de judecată în procedura ordonanței de plată?

Curtea amintește că, potrivit unei jurisprudențe constante, instanța națională trebuie să interpreteze dreptul național, fie că este vorba de dispoziții anterioare sau posterioare directivei, în lumina textului și scopului directivei, pentru a asigura atingerea rezultatului vizat de norma europeană (este citată, în special, Hotărârea din 14 septembrie 2000, *Collino et Chiappero*, C-343/98, paragraful 21).

În speță, din explicațiile și interpretarea dreptului național oferite de instanța de trimitere, Curtea concluzionează că dreptul național spaniol nu permite obligarea debitorului la suportarea cheltuielilor ocazionate de intervenția unui avocat în formularea cererii inițiale de emitere a unei ordonanțe de plată până când procedura nu devine contradictorie. Conform instanței de trimitere, cererea QDQ Media nu ar putea fi admisă prin aplicarea dreptului național, chiar interpretat în lumina Directivei 2000/35/CE.

În acest caz, reține Curtea, în care se dispută un litigiu între particulari, directiva nu poate, prin ea însăși, să creeze obligații în sarcina unui particular și nici să fie invocată împotriva unui particular.

În consecință, răspunzând întrebării adresate, Curtea afirmă că *în absența posibilității prevăzute în dreptul național de a include în calculul creanței la care ar putea fi obligat un particular răspunzător de un debit profesional și cheltuielile rezultate din intervenția unui avocat al creditorului în procedura judiciară de recuperare a aceluși debit, Directiva 2000/35/CE nu poate, prin ea însăși, să servească drept fundament pentru această posibilitate.*

Cea de-a doua cauză citată, *Pontina Ambiente Srl/Regione Lazio*, a avut ca obiect cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare

formulată în temeiul art. 234 CE de Commissione Tributaria Provinciale di Roma (Italia), prin decizia din 1 aprilie 2008, primită de Curte la 25 aprilie 2008. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Pontina Ambiente Srl (denumită în continuare „Pontina Ambiente”), pe de o parte, și Regione Lazio, pe de altă parte, în legătură cu două decizii de impunere prin care se constată plata tardivă de către Pontina Ambiente a taxei speciale privind depozitele de deșeuri solide pentru al treilea și al patrulea trimestru 2004 și prin care se aplică acesteia sancțiuni și se dispune plata de dobânzi.

În esență, Pontina Ambiente efectuează colectarea și eliminarea deșeurilor. Activitatea sa constă, printre altele, în primirea, într-un depozit de deșeuri prevăzut în acest scop, a deșeurilor solide provenind de la diverse comunități din Regione Lazio, în depozitarea și tratarea lor pentru obținerea de produse derivate și de compost, precum și în reducerea volumului lor. În temeiul legii naționale, Pontina Ambiente este supusă plății trimestriale, în favoarea Regione Lazio, a taxei speciale pentru depozitarea deșeurilor solide, ce trebuie plătită cel târziu în cursul lunii următoare încheierii trimestrului civil în care au fost efectuate operațiunile de depozitare. Pontina Ambiente este obligată să repercuteze această taxă asupra comunelor care depun deșeurile în depozite. Societatea a plătit cu întârziere taxa aferentă celui de-al treilea și al patrulea trimestru 2004, ceea ce a determinat autoritățile competente din Regione Lazio să îi adreseze două decizii de impunere în cursul lunii octombrie 2006 și, în același timp, să îi aplice sancțiunile pecuniare prevăzute la art. 3 alin. (31) din Legea nr. 549/95.

Pontina Ambiente a sesizat Commissione tributaria provinciale di Roma cu o cerere de anulare a măsurilor adoptate de Regione Lazio, invocând, printre altele, o incompatibilitate a anumitor modalități de aplicare a taxei în cauză în ceea ce privește determinarea persoanei care o datorează și regimul sancțiunilor în caz de plată cu întârziere a taxei cu dreptul Uniunii și, mai exact, cu art. 12 CE, 14 CE, 43 CE, 46 CE, cu art. 10 din Directiva 1999/31, precum și cu dispozițiile relevante din Directiva 2000/35/CE. Apreciind că respectivele critici formulate de Pontina Ambiente ar putea fi fondate și că se pune o problemă de compatibilitate cu ordinea juridică comunitară a normei naționale, Commissione tributaria provinciale di Roma a decis să suspende judecarea cauzei și executarea deciziilor de impunere și să trimită Curții problema spre soluționare.

Din indicațiile furnizate de această instanță, Curtea a dedus că cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare se referă și la următoarea întrebare:

Directiva 2000/35/CE trebuie interpretată în sensul că sumele datorate operatorului unui depozit de deșuri de către o colectivitate care a depozitat deșuri în acest depozit, precum sumele datorate în temeiul rambursării unei taxe, intră în domeniul de aplicare a directivei menționate și că statele membre trebuie, prin urmare, să garanteze, potrivit art. 3 din aceasta, că sunt exigibile dobânzi pentru întârzierea efectuării plăților sumelor menționate?

Curtea a reținut că Directiva 2000/35/CE definește, la art. 2 pct. 1, „tranzacțiile comerciale” ca fiind „tranzacții între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice care conduc la livrarea de bunuri sau furnizarea de servicii contra cost”; că, în speță, operatorul unui depozit de deșuri furnizează un serviciu acestei colectivități, și anume eliminarea deșeurilor depozitate, iar colectivitatea menționată îi plătește în contraprestație o sumă care cuprinde valoarea taxei speciale achitate de acesta, concluzionând, contrar celor susținute de guvernul italian, că relația dintre aceste două plăți constituie o tranzacție între o întreprindere și o colectivitate publică, ce conduce la o prestare de servicii contra cost și, așadar, la o tranzacție comercială în sensul art. 2 pct. 1 din Directiva 2000/35/CE.

Rezultă că trebuie să se răspundă la întrebare că *art. 1, art. 2 pct. 1 și art. 3 din Directiva 2000/35/CE trebuie interpretate în sensul că sumele datorate operatorului unui depozit de deșuri de către o colectivitate locală care a depozitat deșuri, sume precum cele datorate în temeiul rambursării unei taxe, intră în domeniul de aplicare a directivei menționate și statele membre trebuie să se asigure, prin urmare, potrivit art. 3 din directivă, că acest operator poate solicita dobânzi în caz de întârziere la plata sumelor menționate imputabilă acestei colectivități locale.*

1.4. Metodele prevăzute de Directivă pentru uniformizarea pieței interne în domeniul său de aplicare

Directiva 2000/35/CE nu are ca obiectiv să efectueze o armonizare completă a tuturor normelor referitoare la întârzierea efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale, ci, în măsura în care este posibil, a anumitor norme și practici de plată în statele membre, cu scopul de a combate întârzierea efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale.

Această uniformizare vizează, în esență, trei aspecte:

- A. dobânzile în cazul întârzierii efectuării plăților (art. 3);
- B. dreptul de retenție/de rezervare a proprietății (art. 4);
- C. procedurile de recuperare a creanțelor necontestate (art. 5).

A. În cazul dobânzilor, legiuitorul român a transpus directiva europeană, stabilind prin art. 3 din O.U.G. nr. 119/2007 că în cazul contractelor încheiate între profesioniști, creanța produce dobânzi potrivit art. 1535 NCC^[1]; în cazul contractelor încheiate între profesioniști și o autoritate contractantă, fără a fi necesară punerea în întârziere a debitorului, dacă în contract a fost fixat un termen de plată, creanța produce dobânzi din ziua următoare acestui termen; iar dacă data sau termenul de plată nu este fixată/fixat în contract, creanța produce dobânzi:

- după 30 de zile de la data primirii de către debitor a facturii sau a oricărei alte asemenea solicitări de plată;

- dacă data primirii facturii ori a unei solicitări echivalente de plată este incertă, după 30 de zile de la recepția mărfurilor sau prestarea serviciilor;

- dacă solicitarea de plată a fost comunicată înainte de a primi mărfurile sau serviciile, la expirarea unui termen de 30 de zile de la primirea mărfurilor sau prestarea serviciilor;

- dacă legea sau contractul stabilește o procedură de acceptare ori de verificare, permițând certificarea conformității mărfurilor sau serviciilor, iar debitorul a primit factura ori solicitarea de plată la data verificării sau anterior acestei date, la expirarea unui termen de 30 de zile de la ultima dintre aceste date.

Este important faptul că dispozițiile art. 3 alin. (3) din O.U.G. nr. 119/2007 sancționează cu *nulitatea* orice convenție prin care se fixează o obligație de punere în întârziere pentru a opera curgerea

---

^[1] Articolul 1535 NCC: (1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până în momentul plății, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății ar fi mai mic. (2) Dacă, înainte de scadență, debitorul datoră dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadență. (3) Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.

dobânzilor sau un termen de la care creanța produce dobânzi, mai mare decât cel prevăzut la alin. (1) al aceluiași articol.

Câteva **precizări** se impun, față de **noile reglementări** interne:

Prin modificarea operată prin O.U.G. nr. 79/2011 începând cu data de 20.04.2012, trimiterea la dispozițiile art. 43 C. com. în privința dobânzilor aplicabile creanțelor rezultate din contractele comerciale a fost *înlocuită cu trimiterea la dispozițiile art. 1535 NCC.*

În ce privește aplicarea în timp, aceste din urmă dispoziții vor fi incidente doar cu privire la contractele încheiate între profesioniști după data de 1 octombrie 2011, data intrării în vigoare a noului Cod civil. Într-adevăr, potrivit art. 5 din Legea nr. 71/2011, dispozițiile noului Cod civil se aplică tuturor actelor (...) încheiate după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare. Chiar dacă modificarea O.U.G nr. 119/2007 în ce privește trimiterea la dispozițiile art. 1535 NCC a intrat în vigoare la data de 20.04.2012, implicit, prin abrogarea expresă a art. 43 C. com., noile dispoziții își găsesc aplicarea începând cu 1 octombrie 2011.

Pentru creanțele rezultate din contractele comerciale încheiate anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, dobânzile se datorează conform art. 43 C. com. (datoriile comerciale lichide și plătibile în bani produc dobândă de drept din ziua când devin exigibile).

Așadar, în prezent, creanța produce dobânzi de la scadență până în momentul plății, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără ca pentru aceasta creditorul să facă dovada vreunui prejudiciu.

Corelativ, potrivit art. 4 alin. (1) din O.U.G. nr. 119/2007, părțile sunt libere să stabilească rata dobânzii pentru întârzierea în plata prețului.

În ce privește cuantumul dobânzii legale la care face trimitere art. 1535 NCC, începând cu 01.09.2011 sunt în vigoare dispozițiile O.G. nr. 13/2011^[1]. În materia care interesează domeniul ordonanței de plată, dobânzile penalizatoare se stabilesc la nivelul ratei dobânzii de referință^[2], plus patru puncte procentuale.

---

^[1] M. Of. nr. 607 din 29 august 2011. Dispozițiile O.G. nr. 13/2011 au înlocuit O.G. nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligațiile bănești.

^[2] Dobânda de referință este rata dobânzii de politică monetară stabilită prin hotărâre a Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, prin grija B.N.R., ori de câte ori nivelul acesteia se modifică [art. 3 alin. (4) din O.G. nr. 13/2011].